

Inventief, expansief en internationaal actief

Producenten van landbouw- uitrusting zijn verborgen parel

Jan Bart Van In - hoofdredacteur

De West-Vlaamse maakeconomie wordt mee gestuurd en geprikkeld door een cluster van een 25-tal bedrijven, groot en klein, die actief zijn als ontwerper en producent van machines en elektromechanische uitrusting voor land- en tuinbouw. Deze vinnige sector met zijn ruim 3.000 werknemers is vrijwel onbekend (met uitzondering van enkele grote namen). Nochtans zijn de meeste van deze ondernemingen zeer performant in hun niche, steeds meer internationaal gericht en maken ze zich sterk voor een nieuwe expansie- en investeringsgolf. Ook in de voorbije periode van economische laagconjunctuur investeerden zij samen 109 miljoen euro en creëerden ze ruim 200 extra jobs in onze contreien. Deze agrotechnologiebedrijven hebben hun wortels in de landbouwfamilies en smederijen (smidsen) uit de eerste helft van de vorige eeuw en vormen een speerpunt binnen de branche van de West-Vlaamse mechatronica.

De mechatronicasector is een speerpunt van de West-Vlaamse economie. Hij wordt door het Provinciebestuur en haar actor POM West-Vlaanderen gepromoot als één van de 5 Fabrieken voor de Toekomst. De mix van mechanische uitrusting met steeds gesofisticeerdere elektronische en digitale toepassingen is ook in de land- en tuinbouwsector in opmars. De agrarische bedrijven zijn dan ook in de ban van een schaalvergroting en het streven naar meer opbrengst per hectare.

Een brede waaier aan machines, rollend materieel en elektromechanische uitrusting speelt een cruciale rol, zowel bij zaaïen en aanplanten, bemesten en besproeien, als bij rooien en oogsten van groenten en gewassen.

Zoals blijkt uit voorgaande artikel van sectororganisatie Fedagrim, ligt het zwaartepunt van deze industriële sector in de kustprovincie: West-Vlaamse constructeurs genereren 80 % van de Belgische productieactiviteiten.

Maar wie zijn nu de bedrijven die deel uitmaken van deze gespecialiseerde branche?

West-Vlaanderen Werkt detecteerde in samenwerking met Agreon en Fedagrim

een **25-tal spelers** die machines of elektromechanische uitrusting ontwikkelen en produceren voor agrot toepassingen. Dit met uitsluiting van ondernemingen die enkel opereren als handelaar (dealer) en van gespecialiseerde aannemersbedrijven die zich toeleggen op de bouw van stallen en serres.⁽¹⁾ We spitsen ons in dit themanummer dus helemaal toe op de agromechatronicabedrijven.

Als we die 25 actoren verder opsplitsen naar bedrijven die opereren onder een vennootschapsvorm, die hen verplicht om jaarrekeningen neer te leggen en die minstens 5 medewerkers (in voltijdse equivalenten) in loondienst hebben, dan komen we uit bij **21** agrotechnologiebedrijven in de Noordzeeprovincie.

3.000 jobs en 1 miljard euro omzet

In **tabel 1** plaatsen we die toonaangevende producenten van land- en tuinbouwmachines in volgorde van de tewerkstelling die zij genereren. Samengeteld gaat het over ruim **3.000 medewerkers**. Dit zijn er 210 meer (een stijging van 7,5 %) dan in 2010, een jaar waarin de bankencrisis nog volop woede. In het voorjaar van 2017 lopen bij deze

maakbedrijven samen opnieuw een 80-tal vacatures. Dat belooft...

Leggen we de lat nog iets hoger, namelijk op een tewerkstelling van minstens 10 medewerkers (VTE) in loondienst, dan komen er **16 spelers** in het vizier. Van die 16 bedrijven brengen we in tabel 1 ook de investeringsinspanningen en het omzetcijfer of de brutomarge in kaart. Deze populatie realiseerde in boekjaar 2015 het indrukwekkende cijfer van **1 miljard euro omzet** (extrapolatie van cijfers). In de periode 2013-2015 (= drie boekjaren) investeerden deze maakbedrijven samen het fraaie bedrag van 109 miljoen euro.

Case New Holland Industrial (CNHI) uit Zedelgem tekent, als (met voorsprong) grootste speler, vanzelfsprekend voor het leeuwendeel van de investeringen (**79 %**). Maar als we de factor 'investeringen' linken aan (delen door) het aantal medewerkers, dan komt heel verrassend een kleine actor, meer bepaald de firma **Deman nv** uit Zonnebeke, met een investering van 92.000 euro per werknemer, als eerste uit de doos. Ook **AVR** uit Roeselare en **Deroo** uit Poperinge scoren sterk volgens deze investeringsparameter.

(1) Een ander interessant segment dat in dit sectordossier niet aan bod komt, zijn de bedrijven die machines en uitrusting maken voor het onderhoud van tuinen en wegbermen. Dit is immers een andere doelgroep dan de land- en tuinbouwsector. Met **Eliet** uit Zwevegem (een 50-tal medewerkers) en **Vandaele Constructie** uit Oostrozebeke (een 40-tal medewerkers) beschikt West-Vlaanderen over twee zeer performante en internationaal gerichte spelers in deze niche.

Tabel 1: West-Vlaamse producenten van land- en tuinbouwmachines met tewerkstelling vanaf 5 VTE.

Onderneming	Gemeente	TEW 2015	TEW 2010	Evolutie 2010/15	Investering over 3 jaar	Invest/TEW	Omzet of BM 2015 ⁽¹⁾	Oprichting
CNH Industrial Belgium nv	Zedelgem	2.180	2.080	100	86.457.000	39.660	⁽²⁾ 864.121.000	1906
Packo Inox nv	Zedelgem	249	258	-9	2.624.000	10.438	46.127.000	1964
AVR bvba	Roeselare	111	70	41	7.436.000	67.000	36.548.000	1958
Dewulf nv	Roeselare	109	74	35	3.689.000	33.844	37.638.000	1946
Delvano nv	Harelbeke	59	59	0	391.000	6.627	13.127.000	1966
Steen nv	Vichte	49	43	6	2.193.000	44.755	2.173.000	1909
C. W. Demaitere bvba	Moorslede	39	43	-4	701.000	17.974	2.311.000	1969
Depoortere nv	Beveren-Leie	35	36	-1	1.520.000	43.428	16.478.000	1925
Vlamin nv	Beveren-Leie	7	5	2	165.000	23.571	1.213.000	1970
Devos Agri bvba	Zwevezele	33	25	8	713.000	21.606	1.894.000	?
Dezeure nv	Veurne	27	21	6	760.000	28.148	2.910.000	1947
Union nv	Waregem	17	17	0	127.000	7.470	563.000	1947
Beyne nv	Ichtegem	15	8	7	100.000	6.667	906.000	1974
Deroo Constructie nv	Poperinge	14	7	7	647.400	46.242	1.023.000	1998
Verhoest Marc bvba	Rumbeke	13	13	0	370.000	2.846	796.000	1984
Deman nv	Zonnebeke	11	8	3	1.015.000	92.272	1.149.000	1971
Viscon Group Be bvba	Zonnebeke	9	4	5				2002
R. Dezwaef nv	Damme	8	7	1				1968
Vermeulen Construct nv	Ieper	7	5	2				
Verstraete Construct bvba	Pittem	5	5	0				1959
Lauwers nv	Staden	5	4	1				1970
totaal		3.002	2.792	210	108.908.400		⁽³⁾ 1.000.000.000	

Bron: jaarrekeningen, Balanscentrale NBB

⁽¹⁾ De cijfers die in het oranje ingekleurd zijn, geven niet de omzet maar wel de brutomarge weer.

⁽²⁾ Circa 46% van het omzetcijfer van de Zedelgense fabriek van CNHI wordt gerealiseerd door de verkoop van producten (o.a. tractoren) die in Engeland en in Noord-Amerika zijn geproduceerd.

⁽³⁾ Dit cijfer (in euro) is een raming gebaseerd op een extrapolatie van cijfers uit de jaarrekeningen

De absolute nummer 1 in de sector van de productie van landbouwmachines is natuurlijk Case New Holland Industrial Belgium uit Zedelgem, erfgenaam van Claeysen. Deze producent van oogstmachines (maaidorsers, hakselaars en balenpersen) voor graangewassen en maasteelt, is het grootste R&D-center en de op een na grootste productie-eenheid van de beursgenoteerde groep CNHI, de nummer één in de wereld in de vervaardiging van landbouwmachines. Zie ook het portret op pagina 26. Met een jaaromzet van 864 miljoen euro in 2015 (80 % van het West-Vlaamse totaal) en met circa 2.200 vaste medewerkers (73 % van het geheel) weegt CNHI Belgium heel zwaar op de totaalcijfers van de sector in West-Vlaanderen.

Wie zit er aan het stuur?

Hoe ziet het aandeelhouderschap van de ondernemingen in tabel 1 eruit? Het merendeel van deze fabrikanten (17 van de 21) zijn pure familiebedrijven, die

in veel gevallen worden gerund door ondernemers van de tweede of derde generatie en soms al van de vierde generatie.

Zij bouwen voort op een lange traditie die vaak teruggaat naar de landbouwsmederijen. Het is dus geen jonge sector. Toch steken de jongste jaren in de ruime context van dit segment frisse nieuwe starters de kop op, die uitpakken met een nieuwe, meestal digitaal gestuurde technologie. Een mooi voorbeeld hiervan portretteren we op pagina 39.

Opvallend is wel dat de twee grootste bedrijven uit de sector (CNHI Belgium en **Packo Inox**) al vele jaren in handen zijn van buitenlandse aandeelhouders. De oogstmachinefabriek in Zedelgem ressorteert al geruime tijd onder de beursgenoteerde fusie-multinational Case New Holland met Fiat als referentieaandeelhouder. Packo Inox opereerde 20 jaar onder de vleugels van

het Ierse bedrijf Fullwood, vooraleer in de zomer van 2015 over te gaan naar de Nederlandse Verder Group.

Het fenomeen van de West-Vlaamse bedrijven die bij hun doorgroei van middelgrote onderneming naar het echelon van grote en/of mondiale speler terechtkomen onder de paraplu van een buitenlandse eigenaar, doet zich wel meer voor. In ons themanummer over de West-Vlaamse voedingsindustrie (West-Vlaanderen Werkt 02/2016) bleek dat 4 van de 10 grootste voedingsondernemingen in onze provincie worden gecontroleerd door buitenlandse concerns.

Waar zijn ze gevestigd?

Illustratie 1 toont de geografische verspreiding van de 21 grootste West-Vlaamse producenten van machines en rollend materieel voor de land- en tuinbouwsector (inclusief veeteelt). **Zedelgem** manifesteert zich als het

zenuwcentrum van de twee grootste spelers in de sector (CNHI en Packo Inox). **Roeselare** herbergt de twee snelst groeiende bedrijven uit de sector (**AVR** en **Dewulf**), allebei gespecialiseerd in uitrusting voor de aardappeltelers. Een hele batterij middelgrote familiebedrijven situeert zich op de Zuid-West-Vlaamse as Moorslede-Harelbeke-Waregem-Anzegem. Maar ook in de Westhoek roert een en ander, met kleppers als **Dezeure** (Beauvoorde), **Deroo** uit Poperinge, **Deman** en **Viscon** (Zonnebeke).

Koudwatervrees?

De producenten van landbouwmachines kunnen we omschrijven als een

'verborgen parel' binnen het industriële weefsel van West-Vlaanderen. Met uitzondering van de koptrekkers Packo en New Holland, zijn de meeste spelers zo goed als onbekend bij het publiek, ook bij de zogenaamde economywatchers. Dit is eigenlijk zonde, want een aantal van deze bedrijven hebben veel in hun mars: ze zijn behoorlijk innovatief, steeds meer exportgericht en hebben nog potentieel voor een verdere ontplooiing in de breedte en in de diepte. Ze boeren in de meeste gevallen goed, vaak beter dan de boeren die hun belangrijkste klanten zijn...

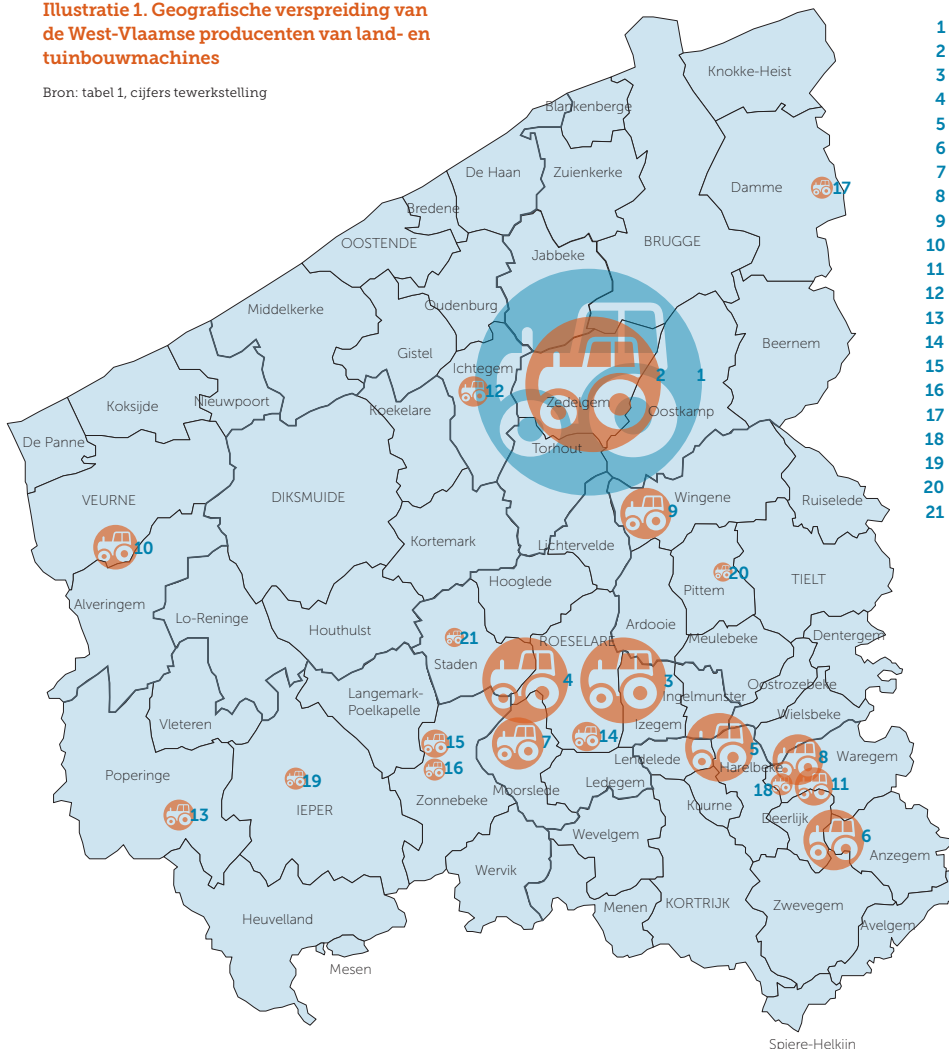
Bepaalde van deze ondernemingen remmen evenwel hun verdere ontwikkeling en expansie af door een zeker

conservatisme en/of een bepaalde koudwatervrees. Dit belet hen soms om voluit te gaan voor open innovatie, professionele communicatie, internationale partnerships en versterking van het management met talent van buiten de familiekring. Of ook voor het overschrijden van de fameuze drempel van de 50 werknemers en de daaraan gekoppelde interactie met werknemersorganisaties.

Wie geeft deze verborgen (of zeg maar 'schuwe') kampioenen een extra duwtje in de rug?

Illustratie 1. Geografische verspreiding van de West-Vlaamse producenten van land- en tuinbouwmachines

Bron: tabel 1, cijfers tewerkstelling

1	CNH Industrial Belgium nv	8210	Zedelgem
2	Packo Inox	8210	Zedelgem
3	AVR bvba	8800	Roeselare
4	Dewulf nv	8800	Roeselare
5	Delvano nv	8531	Hulste
6	Steen nv	8570	Vichte
7	C. W. Demaitere bvba	8890	Moorslede
8	Depoortere nv	8791	Beveren-Leie
9	Devos Agri bvba	8750	Zwevezele
10	Dezeure nv	8630	Beauvoorde
11	Union nv	8791	Beveren-Leie
12	Beyne nv	8480	Ichtegem
13	Deroo Constructie nv	8970	Poperinge
14	Verhoest Marc bvba	8800	Rumbeke
15	Deman nv	8980	Zonnebeke
16	Viscon BE bvba	8980	Zonnebeke
17	Dezwaef Metaalconstructie nv	8340	Moerkerke
18	Vlamin nv	8791	Beveren-Leie
19	Vermeulen Construct nv	8900	Ieper
20	Verstraete Construct bvba	8740	Pittem
21	Lauwers nv	8840	Staden